



ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪುನರುತ್ಥಾನಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಮಹಿಳೆ

ಸ್ವಾಮಿ ಮುಕ್ತಿದಾನಂದ

ಭಾರತದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪರಂಪರೆಯ ಅನರ್ಘ್ಯ ರತ್ನಗಳನ್ನರಿತು ಅವುಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿ, ಬೆಳೆಸುವ ಹಾಗೂ ಜಗತ್ತಿನೆಲ್ಲೆಡೆ ಸಾರುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡ ಸೋದರಿ ನಿವೇದಿತಾ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ವೀರವನಿತೆಯಾದಳು. ಈ ಕುರಿತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿರುವ ಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಮುಂಬಯಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಠ ಹಾಗೂ ಮಿಷನ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಹಾಸಂಘದ ವಿಶ್ವ ಮಂಡಲಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವ ಅವರು ಉತ್ತಮ ಚಿಂತಕರೂ, ಪ್ರವಚನಕಾರರೂ, ಲೇಖಕರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾರಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಅದರ ನೈಜತೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರಲ್ಲಿ ಸೋದರಿ ನಿವೇದಿತಾ ಅಗ್ರ ಗಣ್ಯಳು. ಆಧುನಿಕ ಯುಗದ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಕೆ ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯರ ಮುಂದೆ ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲಳು. ಸೋದರಿ ನಿವೇದಿತಾಳ ಜೀವನ, ಸಂದೇಶ, ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದು ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸಲು ಅವಳು ಪಟ್ಟ ಪಾಡನ್ನು ವರ್ತಮಾನ ಭಾರತದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರಿಯಬಹುದು. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಕೆಲವು ವರ್ಗದ ಜನರಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಂಧಾನುಕರಣೆಯನ್ನು ಆತಂಕಕಾರಿ ಎನಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಕ್ತ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಾಗ ಅದು ವರ್ತಮಾನದ ಜೀವನ ವಿಧಾನಗಳ ದಿಕ್ಕೊಚ್ಚಿಯಾಗಿ, ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಒದಗಿ ಬರಬೇಕು. ಆಗಲೇ ಅಂತಹ ಅಧ್ಯಯನ ಸಫಲವಾಗುವುದು.

ಭಾರತೀಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವದ ಮುದ್ರೆಯು ತುಂಬಾ ಆಳವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದೆ. ದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಜೀವನ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ದೇಶಗಳಿಂದ ಬರುವ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯ ಅಥವಾ ವಸ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹುಚ್ಚುಪ್ರೀತಿ, ವ್ಯಾಮೋಹಗಳಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಯಾವ ವರ್ಗಗಳು ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದವೆಯೋ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುವವೋ, ಅಂತಹ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ 'ಭಾರತೀಯ' ಎನಿಸುವುದು ಏನಾದರೂ ಉಳಿದಿದೆಯೇ ಎಂಬ ಸಂಶಯ ಬರುತ್ತದೆ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ. ನಾಗರಿಕ ಜೀವನದ ಕೆಲವೆಡೆ ನಮ್ಮ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ, ನಮ್ಮ ವಸ್ತ್ರಗಳು, ನಮ್ಮ ನೃತ್ಯ,

ಸಂಗೀತ, ಹಾಡು, ಜೀವನಶೈಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಚ್ಛೇದನಗೊಂಡು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯ ಗಾಢವಾದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದಂತಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಅಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇನು ಭಾರತವೋ ಅಥವಾ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಒಂದು ವಸಾಹತುವೋ ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಹುಬ್ಬೇರಿಸುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾಗರಿಕತೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಧಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಒಂದರೊಡನೆ ಒಂದು ಮಿಳಿತವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯ. ಜಪಾನ್, ಚೀನಾ, ಇಸ್ರೇಲ್ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಅವು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಆದರೆ ಭಾರತದ ಸನ್ನಿವೇಶವು ಅಘಾತಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾರವು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಆರ್ಭಟ ಮತ್ತು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆಕ್ರಮಣಗಳ ನಂತರ ಆಕ್ರಮಣಗಳು,



ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲದ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಪ್ರಭಾವಗಳ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನೈಜ ಅಸ್ತಿತ್ವಯೇ ಕಳೆದುಹೋಗಿರುವುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ 'ಭಾರತೀಯ' ಎನಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಸಂಗತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡೇಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ನಮ್ಮ ಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನು ಮೀರಿದುದಾಗಿದೆ. ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಾಗಿ ಭಾರತದ ಮೇಲಿನ ಆಕ್ರಮಣವು ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಕಹಿಸತ್ಯವು ಇದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗಲೂ ಶಿಕ್ಷಿತರು, ವಿದ್ಯಾವಂತರು ಎನಿಸಿಕೊಂಡ ಒಂದು ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾದರೆ ತಿರಸ್ಕಾರ, ತಾತ್ಕಾರಗಳ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯು ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಟೀಕಿಸುವುದು ಈ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ; ಅವರ ಸಮಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ, ಶ್ರಮಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪೌರಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸಂಘಟನಾ ಕೌಶಲ್ಯ, ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಮುಂತಾದ ಪೂರಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಾವು ಸ್ವಾಗತಿಸಲೇಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಒಂದು ಸಮತೋಲನವು ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಮಿಲನದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಅಂತಹ ಅಪೂರ್ವ ಸಂಗಮಸ್ಥಾನವನ್ನು ನಾವು ಸೋದರಿ ನಿವೇದಿತಾಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಸುತ್ತೇವೆ.

ನಿವೇದಿತಾ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದದ್ದು ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ; ತನ್ನನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ದುಡಿದಿದ್ದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ. ಆಕೆಯ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಂಪತ್ತಿದೆ ಎಂದೂ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಅಂಶಗಳಿವೆ ಎಂದೂ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ 'ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಕೃತಿಶ್ರೇಣಿ'ಯ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದು:

“ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪವಿತ್ರ ಮತ್ತು ಲೌಕಿಕ ಎಂದು ಭೇದ ಮಾಡಲಾಗದು, ದುಡಿಯುವುದೆಂದರೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದು, ಜಯಿಸುವುದೆಂದರೆ ತ್ಯಜಿಸುವುದು. ಜೀವನವೇ ಒಂದು ಧರ್ಮ.”

ಇಂದಿನ ಯುವಪೀಳಿಗೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪರಂಪರೆ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮೂಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತಿಳಿದಿಲ್ಲದಿರುವುದು ದುರದೃಷ್ಟಕರ. ಇದು ಅವರ ತಪ್ಪು ಎನ್ನಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ನಾಯಕರ ದೊರದರ್ಶಿತದ ಕೊರತೆ, ಅವರ ಪೋಷಕರ ಅವಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಸೀಮಿತವಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ಶ್ರೀಮಂತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವವನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಮನಗಾಣಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿವೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ನಾಯಕರು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಯುವಜನತೆ ಮನಗಾಣಬೇಕಾದ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಜಗತ್ತು ಭಾರತದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪತ್ತಿನ ಕಡೆಗೆ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿದೆ ಎಂಬುದು. ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಮೂಲದ ಯೋಗ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವದೆಲ್ಲೆಡೆ ದೊರೆತಿರುವ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಗತ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನೇ ತಿರಸ್ಕಾರ ಭಾವದಿಂದ ಕಾಣುವುದು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವುದು. ಈ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತ ಸೋದರಿ

ನಿವೇದಿತಾ ಕ್ಷೀಣದಸೆಗೆ ಬಂದು ಶಿಥಿಲವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪುನರುತ್ಥಾನಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದಳು.

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರಿಂದ ಸೋದರಿ ನಿವೇದಿತಾ ಪಡೆದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ

ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪುರುಜ್ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖಳಾಗುವ ಮುನ್ನ ನಿವೇದಿತಾ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆದಳು. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನೀಡಿದ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ನಿವೇದಿತಾಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಡೆದು ರೂಪಿಸಿದರು. ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯವಾದುದೆಲ್ಲವೂ ಆರಾಧ್ಯವೆನಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಜ್ಞಾನಪ್ರಸಾರದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತಳಾದಳು.

ನಿವೇದಿತಾಳ ಮೂಲ ಹೆಸರು ಮಾರ್ಗರೆಟ್ ಎಲಿಜಬೆತ್ ನೋಬಲ್. ಆಕೆ ಐರಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ೧೮೬೭ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದಳು. ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಕಿಯಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಕಠಿಣವಾಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಜೀವನದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದಳು. ಆಕೆಯೇ ಹೇಳುವಂತೆ, “ನಾನು ದುಃಖದುಮ್ಮಾನಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗಿದ್ದರೂ, ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆಗೆ ಉತ್ಸುಕಳಾಗಿರುವೆ.” ನೀರಡಿಕೆಯಂತೆ ನಶಿಸಿ ಹೋಗಬಹುದಾದ ಜೀವಕ್ಕೆ ತಂಪಾದ ಜೀವಜಲವು ದೊರೆತಂತೆ ಅವಳಿಗೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಸಾಂತ್ವನ ದೊರಕಿತು. ಅಲ್ಲಿದ್ದಾಚೆಗೆ ಅವರನ್ನು ಅವಳು ‘ಗುರುದೇವ’ ಎಂದೇ ಸಂಭೋಧಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಸತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಭಾರತಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧವೆಂದು ಅವಳು ಸ್ವಾಮೀಜಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಈ ಮಾರ್ಗರೆಟ್ ನೋಬಲ್‌ಳ ಸಮರ್ಪಣಾ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಭವ್ಯಭಾರತದ ಉಜ್ವಲ ಭವಿಷ್ಯವು ಇಣುಕುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಕಂಡು ಕೊಂಡರು. ಅವರು ಆಕೆಗೆ ಹೀಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದರು:

“ಭಾರತದ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಜೀವನದ ಭವಿಷ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ನಂಬಿರುವೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದ್ದು ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನಲ್ಲ, ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀ; ಭಾರತೀಯರಿಗಾಗಿ, ಇಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಒಬ್ಬ ನಿಜವಾದ ಸಿಂಹಿಣಿ ಬೇಕು. ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಭಾರತವು ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ; ಅವರನ್ನು ವಿದೇಶಗಳಿಂದ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಪರಿಶುದ್ಧತೆ, ಅಪಾರಪ್ರೇಮ, ದೃಢನಿರ್ಧಾರ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ನಿನ್ನ ಕೆಲೈ ರಕ್ತವು ನಿನ್ನನ್ನು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವ ಸೂಕ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿಸಿದೆ.” (CW, 7:511)

ಆದರೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದ ಮಹಾತ್ಮಾಗದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಆಕೆಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನೂ ನೀಡಿದರು. ಆದರೆ ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಕರಿಗೆ ಯಾವ ತ್ಯಾಗವೂ ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡದೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ದೃಢವಾದ ನಿರ್ಧಾರ ಮತ್ತು ಅಚಲವಾದ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಿಟ್ಟಳು ನಿವೇದಿತಾ.

ಇಂಗ್ಲೆಂಡನ್ನು ತೊರೆದು ೧೮೯೮ರಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಯವರ ಪಾದಕೈರಗಿದಳು. ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಅವಳಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ದೀಕ್ಷೆ ನೀಡಿ, ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿದರು ಮತ್ತು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು:

“ನಿನ್ನ ಚಿಂತನೆ, ಅಗತ್ಯಗಳು, ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು, ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಭಾರತೀಯವಾಗಲಿ. ನಿನ್ನ ಜೀವನದ ಅಂತರಂಗ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗಗಳು ಒಬ್ಬ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಹಿಂದೂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನಿಯ ಜೀವನದಂತೆಯೇ ಇರಲಿ. ಆದರೆ ನೀನು ನಿನ್ನ ಭೂತಕಾಲವನ್ನು ಮರೆಯಲೇಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದು ಮರೆತುಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡ ಬೇಕು. ಅದರ ಕಿಂಚಿತ್ ಸ್ಮೃತಿಯೂ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮರೆಯಾಗಿ ಹೋಗಲಿ.”

ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬೇರನ್ನು ಅರಿತು, ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು ಆರಾಧಿಸುವಂತೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಅವಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದರು. ಆಕೆ ಕೂಡಾ ಅವಳ ಪಾಲಿನ ಅಗ್ನಿಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲೇ ಬೇಕಾಯಿತು. ವಿರಕ್ತ ಸಂನ್ಯಾಸ ಜೀವನದ ತಪೋಜೀವನಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾದಳು ನಿವೇದಿತಾ. ಈ ರೂಪಾಂತರವು ಒಂದು ಸಾಹಸ! ಧೀರ ಹೃದಯವಿದ್ದ ಸೋದರಿ ನಿವೇದಿತಾಳು ಮಾತ್ರ ಇಂಥ ಕಠಿಣ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತಾ ಎದುರಿಸಬಲ್ಲವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಸ್ವಾಮೀಜಿ ತ್ಯಾಗದ ಉನ್ನತ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಅವಳ ಮುಂದೆ ಹೀಗೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದರು: “ಹಿಂದೆ ತ್ಯಾಗವೇ ಧರ್ಮವಾಗಿತ್ತು. ದಿಟವಾಗಿಯೂ ಮುಂಬರುವ ಯುಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತ್ಯಾಗವೇ ನಿಜವಾದ ಧರ್ಮ.” ತನ್ನ ಗುರು ದೇವನು ತನ್ನ ಮುಂದಿಟ್ಟ ಧೈಯವನ್ನು ನಿವೇದಿತಾ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಳು.

ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ವಕ್ರಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಗೊಂಡಿದ್ದ ಅಗಾಧ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಹೋಗಿದ್ದ ಯುಗಯುಗಗಳ ನಿದ್ರೆ ಮತ್ತು ಜಡತೆಯನ್ನು ತುಂಡರಿಸಲು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ಭಿದ್ರವಾಗಿ ಚದುರಿಹೋಗಿದ್ದ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪಥದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತದ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಸೋದರಿ ನಿವೇದಿತಾಗೆ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಸ್ವಾಮೀಜಿ, ಅವಳ ಮನದಾಳದಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಿದ್ದು ಈ ಕಾಣ್ಕೆಯನ್ನೇ. ತನ್ಮೂಲಕ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಎಂಬ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯದ ಆರಂಭಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಚಾಲನೆಗೆ ತಂದರು.

ಆಳುವ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಆಕೆ ದಾಸ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಭಾರತೀಯರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧಳಾದಳೆ? ಈ ಸಾಧನೆಯು ಅವಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಬೇಡುತ್ತದೆ. ಈ ಅಗತ್ಯ

ವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಅವಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು ತಾವೇ ಮುಂದಾದರು. ಶಿಷ್ಯಳಾಗಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿದ್ದ ನಿವೇದಿತಾಗೆ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಜೀವನ ದರ್ಶನವೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ವಿವೇಕಾನಂದ ಎಂಬ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ತನ್ಮೂಲಕ ಭರತವರ್ಷದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಳುಗಿಸಿಕೊಂಡಳು ನಿವೇದಿತಾ. ಅವಳ ವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ಧೈರ್ಯ, ಕುತೂಹಲ, ಶಿಸ್ತು ಮತ್ತು ಉತ್ಸಾಹ ಅನುಪಮವಾಗಿದ್ದವು. ಅವಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮೂಡಿದ ಒಳನೋಟ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯರ ಪ್ರಶಾಂತ ಸ್ವಭಾವವು ಭಾರತದ ಸೇವೆಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಮುಡಿಪಾಗಿಡುವಂತೆ ಪ್ರೇರಿಸಿದವು.

ಸೋದರಿ ನಿವೇದಿತಾಳ ಭಾರತದ ಮೇಲಿನ ಅಗಾಧ ಪ್ರೇಮ

ನಿವೇದಿತಾ ಭಾರತವನ್ನು ತನ್ನ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಿಂದ ಪ್ರೀತಿಸಿದಳು. ಆಕೆ ಭಾರತೀಯರೊಡನೆ ಒಂದಾಗಿ ಬೆರೆತಳು. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಉದ್ದಿಪಿಸಲು ಆಕೆ ದೃಢ ಸಂಕಲ್ಪಭರಿತಳಾಗಿದ್ದಳು. ಈ ಅಸೀಮ ಭಾರತಪ್ರೇಮವು ಅವಳಿಗೆ ಅವಳ ಗುರು ದೇವನಿಂದ ಬಂದ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಆಕೆಯು ಬರೆದಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳ ಆತ್ಮಚೈತನ್ಯದ ಮಾಧುರ್ಯವನ್ನೂ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಹೋರಾಟದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆಕೆಗಿದ್ದ ವಿಶ್ವಾಸ, ನಂಬುಗೆಗಳನ್ನೂ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಭಾರತೀಯರು ಆಕೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಹಿರಿಯಳಾಗಿ ಮತ್ತು ನಾಯಕಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿ ಗೌರವಿಸಿದರು. ತನ್ನ ಪಾವಿತ್ರ್ಯ, ಪರಿಶುದ್ಧ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ, ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳ ನಡುವೆ ಅವಳು ಬಾಳಿದ ವೈರಾಗ್ಯದ ಜೀವನ, ಒಂದು ಶಕ್ತಿಪೂರ್ಣ ಉಪಕರಣವಾಗಲು ಅವಳು ಅಂಧಕಾರ ಶಕ್ತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿ ಪಡೆದ ವಿಜಯ - ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳೂ ಅವಳನ್ನು ಒಬ್ಬ ಧೀರೋದಾತ್ತ ನಾಯಕಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿವೆ. ತನ್ನ ಅದ್ಭುತ ಮೇಧಾಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಚಾರಿತ್ರ್ಯಗಳಿಂದ ಅನೇಕರ ಚಿಂತಕರ ಮೇಲೆ ಅವಳು ಆಳವಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದಳು.

ಅವಳ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ರಚನಾತ್ಮಕ ಧನಾತ್ಮಕ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಆಯಾಮಗಳಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದು. ವಿವೇಕಪೂರ್ಣವೂ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೂ ಆಗಿ ಸಂವೇದನಾಶೀಲವಾಗಿರುವ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಶೀಲವಾಗಿರುವ ಮನಸ್ಸು ಮಾತ್ರವೇ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಮೂಲ್ಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲದು. ಆ ವಿವೇಕ ಬುದ್ಧಿಯು, ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಹೊಟ್ಟಿನಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸುವಂತೆ, ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾರವನ್ನು ಅನಗತ್ಯವಾದ ಜೊಳ್ಳಿನಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಬಲ್ಲದು; ಮನುಕುಲದ ಉತ್ತಮಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲದು. ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿತಾಳ ಪ್ರವೇಶವು ಭಾರತೀಯ ಮೇಧಾಶಕ್ತಿಸಂಪನ್ನ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಉದ್ದೀಪಿಸುವ ಒಂದು ಮಹಾಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿ, ತ್ಯಾಗ-ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮಗಳೆಂಬ ಉಜ್ವಲ ಧೈಯಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತದೆ.

ಸೋದರಿ ನಿವೇದಿತಾಳ ಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರನಾಯಕರ ಮೇಲೆ ಆಕೆಯ ಪ್ರಭಾವ

ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಶೋತ್ತರಗಳೊಡನೆ ನಿವೇದಿತಾ ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯ ಕೃತಿಗಳಾದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ತೊಟ್ಟಿಲ ಕಥೆಗಳು, (Cradle Tales of Hinduism) ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದ ಹೆಜ್ಜೆಗುರುತುಗಳು (Footfalls of Indian History) ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ 'ಕಾಳಿಮಾತಾ' ಮುಂತಾದವು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಔಚಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಭಾರತೀಯ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ದೇಶವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿರುವ ಅಪಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ತಪ್ಪುತಿಳುವಳಿಕೆಯ ವಿರುದ್ಧ ನಿಂತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅವಳ ಕೃತಿಗಳು ಮೂಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಅವಳ ಅಗಾಧವಾದ ತ್ಯಾಗ ಮತ್ತು ಆಳವಾದ ಸಮರ್ಪಣಾ ಭಾವಗಳಿಗೆ ಭಾರತವು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ನೀಡುವುದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಸಾಧ್ಯ. ಆಧುನಿಕ ಯುವ ಜನತೆ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತರುಣಿಯರಿಗೆ ಸೋದರಿ ನಿವೇದಿತಾಳ ೧೫೦ ನೇ ಜನ್ಮೋತ್ಸವ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ, ಆದರ್ಶವನ್ನೂ ಪರಿಚಯಿಸಿ ಆಪ್ತವಾಗಿಸುವ ಕೆಲಸ ತುರ್ತಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪೂರ್ವ-ಪಶ್ಚಿಮಗಳ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಂಗಮವಾದ ಆಕೆಯ ಜೀವಂತ ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಸಬಲೀಕರಣದ ಯಶಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಸ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನೇತಾಜಿ ಸುಭಾಷ್‌ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್ ಆಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ಮಾತಿದು: “ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ನಾನು ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಲು ಕಲಿತೆ, ಮತ್ತು ನಿವೇದಿತಾಳ ಕೃತಿಗಳಮೂಲಕವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡೆ.”

ಗುರುದೇವ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೋರ್ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ: “ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಹೃದಯವನ್ನೇ ಸಮರ್ಪಿಸುವುದು ಅದೆಷ್ಟು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದೆಂದು ನಿವೇದಿತಾಳಿಂದ ನಾವು ಅರಿತೆವು.”

ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಯೂ, ವಿಜ್ಞಾನಿಯೂ ಆಗಿದ್ದ ಡಾ. ಜಗದೀಶ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸರನ್ನು ನಿವೇದಿತಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನೂ ಸಹಾ ನೀಡಿದಳು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಇಂತಹ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತಟಸ್ಥವಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಬೋಸರ ಕಾರ್ಯಗಳೆಡೆಗೆ ಅದರ ಗಮನ ಸೆಳೆದು ಅವರಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದಳು. ಆಕೆಯ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೋರ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: “ತನ್ನ ಯಶಸ್ಸಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಜಗದೀಶ್ ಒಬ್ಬ ಶಕ್ತಿವಂತ ಸಹಾಯಕಿಯನ್ನು ಸೋದರಿ ನಿವೇದಿತಾಳಾಗಿ ಪಡೆದನು. ಆತನ ಬದುಕಿನ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವಾಗ ಆಕೆಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಧಾನವಾದ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.” ಜೆಮ್‌ಶೆಡ್

ಜೀ ಟಾಟಾರವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ (IISc) ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾನ್ಯತೆಯು ದೊರಕಲು ನಿವೇದಿತಾ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ನೆರವಾದಳು.

ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಲು ಆರವಿಂದ ಘೋಷರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದ ರಾಜಕೀಯ ಸಮಿತಿಯ ಐದು ಜನ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳಾಗಿದ್ದಳು ನಿವೇದಿತಾ. ಅವ ನೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೋರ್, ಆನಂದ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಹ್ಯಾವೆಲ್‌ರಂತಹಾ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದ ನಿವೇದಿತಾ ಭಾರತೀಯ ಕಲಾವಿಭಾಗದ ಶುದ್ಧ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುವಂತೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡಿದಳು. ನಂದಲಾಲ್ ಬೋಸ್, ಅಸಿತ್‌ಕುಮಾರ್ ಹಾಲ್ದಾರ್, ಸುರೇಂದ್ರನಾಥ ಗಂಗೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಮುಂತಾದ ಕಲ್ಪತುದ ಕಲಾಶಾಲೆಯ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತರಿಗೆ ಪುರಾತನ ಭಾರತೀಯ ಕಲೆಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುವಂತೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದಳು. ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಹೆಸರಾಂತ ಕವಿ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಭಾರತೀಯ ಮೇಲೆ ಆಕೆ ಆಳವಾದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದಳು. ಭಾರತೀಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಮೋಚನೆಗಾಗಿ ದುಡಿಯುವಂತೆ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಭಾರತೀಯನ್ನು ಅವಳು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದಳು. ಆ ಧೈಯಕ್ಕಾಗಿ ಇಡೀ ಜೀವನ ಹೋರಾಡಿದರು ಆ ಕವಿ.

ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಉದ್ದೀಪಕಳಾಗಿ ಸೋದರಿ ನಿವೇದಿತಾ

“ಭಾರತದಲ್ಲಿಯಾವ ಬಗೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವಿರಿ?” ಎಂದು ಒಬ್ಬರು ನಿವೇದಿತಾಳನ್ನು ಕೇಳಿದರಂತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಆಕೆ ನೀಡಿದ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಬಾಳಿನ ರಹಸ್ಯವೇ ಅಡಗಿರುವಂತಿದೆ:

“ನನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ನಾನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವಳಿಗಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತೇನೆ, ಅವಳಿಗಾಗಿ ಮಡಿಯುತ್ತೇನೆ. ಭರತ ವರ್ಷವು ಅಖಂಡವಾಗಿ ಒಂದೆಂದು ನನ್ನ ಪರಮ ವಿಶ್ವಾಸ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಸರ್ವರ ಒಳಿತು ಮತ್ತು ಪ್ರೇಮದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು.

“ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ, ವಿದ್ವಾಂಸರ ವಿದ್ವತ್ತು ಮತ್ತು ಸಂತರ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ತವಾಗಿರುವ ಮಹಾಶಕ್ತಿಯೇ ಮರಳಿ ಈಗ ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಇಂದು ಅದರ ಹೆಸರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಎಂಬುದಾಗಿ.”

ಭಾರತದ ವರ್ತಮಾನವು ಅವಳ ಭೂತಕಾಲದ ಹಿರಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆವಾಗಿದೆಯೆಂದೂ ಅವಳಿಗಾಗಿ ಉಜ್ವಲ ಭವಿಷ್ಯವು ಕಾಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ನಿವೇದಿತಾಳ ನಂಬುಗೆಯಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಆಕೆ, ‘ನಮ್ಮ’ ದೇಶ, ‘ನಮ್ಮ’ ಜನ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ‘ಅ’ ದೇಶ, ‘ಅ’ ಜನ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಶಾರದಾದೇವಿಯವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: “ನಿವೇದಿತಾ ಈ ನಾಡಿಗೆ

ಸೇರಿದವಳು. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಲು ಅಲ್ಲಿ (ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ) ಜನ್ಮ ತಳೆದಳು.”

ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ನಿವೇದಿತಾಳಲ್ಲಿ ಮಾತೃಹೃದಯ ಮತ್ತು ಧೀರ ಸಂಕಲ್ಪವು ಸಮ್ಮಿಳಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ತುಂಬು ಹೃದಯದಿಂದ ಹರಸುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತದ ಭವಿಷ್ಯದ ಮಗನಿಗೆ ನಿವೇದಿತಾಳು ಸೇವಕಿಯೂ, ಸ್ನೇಹಿತೆಯೂ ಆಗುವಂತೆ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಸೋದರಿ ನಿವೇದಿತಾಳನ್ನು ಭಾರತೀಯರಾದ ನಾವು ಮರೆಂಬಹುದೇ?

ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಾರಸುದಾರರಾಗಿ ನಾವು ನಿವೇದಿತಾಳು ಭಾರತಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ವಿಫಲರಾದರೆ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ ಲೋಪವಾಗುವುದು. ಭಾರತವನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವುದೇ ನನ್ನ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯ ಎಂದು ಆಕೆ ಒಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾಗಿ ‘ವಂದೇಮಾತರಂ’ ಗೀತೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದಳು. ೧೯೦೬ರಲ್ಲಿ ಆಕೆ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದ್ವಜದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಳು. ಅದರ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಜ್ರದ ಚಿತ್ರವಿತ್ತು. ಹಿಂದೂಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಂಕೇತಿಕತೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಕೆ ದೀರ್ಘವಾದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಳು. ಆಕೆಗೆ ವಜ್ರಾಯುಧದ ಸಂಕೇತದಲ್ಲಿ ಒಲವಿತ್ತು. ಅದು ದಧೀಚಿ ಮುನಿಯ ತ್ಯಾಗ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅವಳೇ ಒಂದು ವಜ್ರಾಯುಧವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಳು. ಅವಿರತವಾಗಿ ನಮ್ಮ ನಾಡಿಗಾಗಿ ದುಡಿದ ಅವಳು ಉಳಿ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು ದಾಗಲೇ ದೇಹ ಬಿಟ್ಟು ಭಾರತದ ಆತ್ಮದಲ್ಲಿ ಒಂದಾದಳು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮಹಾತ್ಮಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಃಸ್ವಾರ್ಥ ಪುರುಷನು ಒಂದು ವಜ್ರಾಯುಧದಂತೆ ಎಂದು ಆಕೆ ಭಾವಿಸಿದ್ದಳು. ಆ ನಿಃಸ್ವಾರ್ಥತೆಯೇ ಇಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ವಿಮೋಚನೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸಾರಿದಳು.

ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರು ಆತ್ಮಖಂಡನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಉಜ್ವಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಗತಿಯು ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾವು ಅರಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿತಾಳ ಜೀವನ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮಹತ್ವಾರ್ಯಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಆಜ್ಞಾನದ ನಿರ್ದಯಿಂದ ಬಡಿದೆಚ್ಚರಿಸಲಿ. ಒಮ್ಮೆ ಹಾಲು ಮಾರುವ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯ ನಿವೇದಿತಾಳಿಂದ ಧರ್ಮ ವಂದರೇನು ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದನು. ಆಗ ಆಕೆ ಹೇಳಿದಳು: “ನೀವು ಪ್ರಭು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ನಾನು ನಿಮಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನಿಂದ ಕಲಿಯುವಂತಹದು ನಿಮಗೆ ಏನು ತಾನೇ ಇದೆ?” ಕವಿ ರವೀಂದ್ರರು ಹೇಳುವಂತೆ, “ನಾವು ಅವಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಅವಳು ಹಿಂದು ಎಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲ, ಆಕೆ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ.” ಅವರು ಆಕೆಯನ್ನು ‘ಲೋಕಮಾತಾ’ ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಗೌರವಿಸಿದರು. ಆರವಿಂದ ಘೋಷರು ನಿವೇದಿತಾಳನ್ನು ‘ಅಗ್ನಿಪಿಶಾ’ ಎಂದು ಕರೆದರು. ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವಳು ಆತ್ಮೀಯ ‘ಸೋದರಿ’, ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟ ವಿಶಿಷ್ಟ ಉಡುಗೊರೆ.

ಸನಾತನ ಭಾರತೀಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸೋದರಿ ನಿವೇದಿತಾ ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ ಕಂಡುಕೊಂಡು ದಾಖಲಿಸಿದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಈ ಸನಾತನ ಧರ್ಮದ ನಿಜವಾದ ಮಹಿಮೆ ಮತ್ತು ಅಂತಃಸತ್ವವು ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ:

“ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರದಿದ್ದರೆ, ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರದಿದ್ದರೆ, ನೂತನ ಅನುಭವದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ, ಹಿಂದೂಧರ್ಮವು ಶಾಶ್ವತ ಸನಾತನ ಧರ್ಮವಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ನವೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಈ ಧರ್ಮವು ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳಿಗಿಂತ ಹಲವು ಪಟ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಪಡೆದಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಇದೊಂದು ಚಿರಂತನ ಶ್ರದ್ಧೆಯಾಗಿದೆ.” ❖

ನಿವೇದಿತಾಳ ಕಾಳೀದರ್ಶನ

ಸ್ವಾಮೀಜಿ ‘Kali the Mother’ ಪದ್ಯವನ್ನು ಬರೆದಾದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಭಾವಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಅನಂತರ ಪ್ರಕೃತಿಸ್ವರಾದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ನಿವೇದಿತಾಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದರು: “ಕರಾಳರೂಪಿ ಕಾಳಿಯನ್ನು ಅರ್ಚಿಸು. ಸರ್ವಶಕ್ತಿಯು ಅವಳು. ಅವಳು ಕಲ್ಲಿನಿಂದಲೇ ಶತ್ರುನಾಶಕನಾದ ಮಹಾವೀರನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಲ್ಲಳು.” ಅನಂತರ ಅವರು ಕ್ಷೀರಭವಾನಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದ ಮೇಲೆ ಗುರುವಿನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಂತೆ ಗಾಢಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದಾಗ ಅವಳಿಗೆ ಕಾಳಿಯ ದಿವ್ಯದರ್ಶನವಾಯಿತು. ‘ಮಹಾಕಾಳಿಯ ಕಡುಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಉದ್ದವಾದ ಕೆದರಿಕೆ ಕೂದಲು ಅವಳ ಹಿಂದೆ ಚಂಡಮಾರುತದಂತೆ, ಕಾಲದ ಅಥವಾ ಘಟನಾವಳಿಯ ಅಜಸ್ರ ಸ್ಫೋಟದಂತೆ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ಬೃಹದಾಕಾರದ ನೆರಳಿನಂತೆ ಅವಳ ಅಂಗವು ಕಡುಕಪ್ಪು. ಜೀವನಮೃತ್ಯುವಿನ ನಗ್ನಸತ್ಯದ ಪ್ರತೀಕ ಅವಳು. ಅದರಿಂದಲೇ ಅವಳು ದಿಗಂಬರಳು. ಈ ರುದ್ರ ಭಯಂಕರ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಣ್ಣು ಮಿಟುಕಿಸದೆ ನೋಡಿದಳು ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾಳಿಯ ತತ್ವವನ್ನು ಹೃದ್ಯತಮಾಡಿಕೊಂಡು ‘ಮಾ’ ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸಿದಳು.’ (ಸೋದರಿ ನಿವೇದಿತಾ, ಪು. ೯೪)